

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра фундаментальних юридичних дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 7 від 18 лютого 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
/Стелла КЕЛЬБЯ/
«18» лютого 2025 р.

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Історія та культура України»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 «Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>Українська</u>
Розробники:	<u>Кушнір Ярослав Вікторович, викладач кафедри фундаментальних юридичних дисциплін</u> <u>Дробіна Лілія Миколаївна, кандидат історичних наук</u>
Профайл викладачів	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-fundamental-legal-disciplines/</u>
E-mail:	<u>iaroslav555@ukr.net</u> <u>l.drobina@chnu.edu.ua</u>
Консультації	четвер з 09.00 до 14.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Історія та культура України» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 90 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 20 год., практичних занять – 16 год., і самостійної роботи – 54 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 4 год., практичних занять – 4 год., та самостійної роботи – 82 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 3 кредитів. Форма підсумкового контролю – іспит.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» проявляється у всебічному аналізі історії України як історію окремого народу та його держави, так і в контексті загальноєвропейської та світової історії; здійснювати періодизацію української історії та компаративний аналіз різних епох; екстраполювати окремі історичні події на сучасний історико-політичний процес; прогнозувати можливі варіанти майбутнього суспільно-політичного розвитку України.

2. Мета і завдання дисципліни

Предметом вивчення дисципліни є комплексна оцінка історичних подій, процесів, традицій, звичаїв, мистецтва та соціально-економічного розвитку українського народу, що включає в себе аналіз фольклору, народних звичаїв, свят, мовної спадщини, розвиток живопису, музики, літератури та театру в Україні.

Мета навчальної дисципліни полягає у створенні умов для свідомої орієнтації молодого людини у сучасному світі, суспільстві, формування у неї відповідної активної соціальної та громадської позицій, підвищенні рівня духовної культури, культури спілкування і діяльності для сприяння їх соціалізації, активному включенню в соціально-політичне та економічне життя суспільства, підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Основними *цілями (завданнями)* навчальної дисципліни є: формування історичних знань, розвиток історичного мислення, яке передбачає загальне розуміння історичного процесу в його різноманітності й суперечності, застосування історичних знань і набутих умінь. Виховання у студентів особистісних рис громадянина України, загальнолюдських духовних ціннісних орієнтацій, сприйняття ідей гуманізму та демократизму, патріотизму та взаєморозуміння між народами на основі усвідомлення досвіду історії. Підготовка до свідомої активної участі в суспільному житті Української держави, усвідомлення її ролі та місця в Європі і світі формування спів відповідальності за долю України, Європи та світу.

Результати навчання за дисципліною. Після проходження курсу здобувачі будуть знати: основні етапи історичного розвитку України від найдавніших часів до сучасності; ключові події, явища та процеси, які вплинули на формування української державності; видатних діячів культури, науки, політики та їхній внесок у розвиток українського суспільства; традиції, звичаї, побут та символіку українського народу; основні напрямки розвитку української літератури, мистецтва, музики та архітектури; вплив історичних і культурних подій на формування національної ідентичності українців; роль України в європейському та світовому контексті.

вміти: аналізувати та інтерпретувати ключові події та явища в історії України; оцінювати вплив історичних і культурних процесів на сучасний розвиток українського суспільства; критично осмислювати джерела з історії та культури України, зокрема історичні документи, літературні твори, пам'ятки культури та мистецтва; порівнювати розвиток української культури з іншими культурами у світовому контексті; застосовувати набуті знання для вирішення завдань у професійній діяльності, пов'язаній із збереженням і популяризацією національної спадщини; виявляти зв'язок між історичними подіями,

культурними явищами та формуванням національної ідентичності; презентувати та аргументувати власну позицію щодо важливих аспектів історії та культури України; використовувати знання з історії та культури України для формування толерантності та міжкультурного діалогу.

3. Пререквізити

Дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами фахового спрямування та базується на наукових досягненнях дисциплін: Історія України, Культурологія, Релігієзнавство, Літературознавство, Мистецтвознавство, Етнологія та антропологія, філософія. Ці дисципліни разом допомагають уявити цілісний образ історії та культурної спадщини України, розкриваючи різноманітні аспекти її розвитку та взаємодії з іншими цивілізаціями.

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності (СК)

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (теми 1-9).

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (теми 1-9).

РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології (теми 4,5,6,7).

РН 11. Мати базові навички риторики (теми 1-9).

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (теми 1-9).

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України»

Тема 2. Витоки української держави та передумови формування української культури.

Тема 3. Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Галицько - Волинського князівства.

Тема 4. Литовсько-Польська доба, українська культура XIV-XVII ст.

Тема 5. Культура українського барокко.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Національне відродження в Україні наприкінці XVIII - в середині XIX ст.

Тема 7. Соціально-економічний і політичний розвиток України та українська культура в другій половині XIX – на початку XX ст.

Тема 8. Соціально-економічні та культурні зміни на Буковині у складі Румунії (1918–1940 рр.)

Тема 9. Україна та українська культура за радянської доби.

Тема 10. Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Історія та культура України» та Навчально-методичні рекомендації з Історії та культури України.

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – екзамен.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Іспит:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Іспит	Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані

інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Література

Основний

1. Александрович В. Мистецтво Галицько–Волинської держави. Львів. НАНУ, 1999. 132 с.
2. Бокань В. Історія культури України: Навч. посібник К.: МАУП, 2002. 256 с.
3. Висоцький О. Ю. Історія української культури: Навч. Посібник. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. 130 с.
4. Горський В. С. Історія української філософії: Курс лекцій. К.: Наукова думка, 1996. 286 с.
5. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної української нації. К.: Генеза, 2000. 360 с.
6. Історія релігії в Україні: Навч. посібник за ред. Колодного А. М., Яроцького П. Л.. К.: Т-во «Знання», 1999. 735 с.
7. Історія світової та української культури: Підручник Гречко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Режко В.А..К.: Літера, 2002. 463 с.
8. Історія української культури за загал. ред. Крип'якевича І. К.: Либідь, 2002. 656 с.
9. Історія української культури за ред. О.Павлова. К.: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
10. Історія української та зарубіжної культури за ред. Клапчука С.М., Остафійчука В.Ф. К.: Знання, 2002. 351 с.
11. Історія української культури у 5-ти т. Т.1. Історія культури давнього населення України Асєєв Ю.С., Баран В.Д., Баранов І.А. К.: Наукова думка, 2001. 1134 с.
12. Історія української культури у 5-ти т. Т.2. Українська культура XIII – першої половини XVII ст. Александрович В.С., Балушок В.Г., Боянівська М.Б.. К.: Наукова думка, 2001. 846 с.
13. Історія української культури у 5-ти т. Т.3. Українська культура другої половини XVII – XVIII ст. Александрович В.С., Борисенко В.Й., Виврот Т.М. К.: Наукова думка, 2003. 1246 с.
14. Історія української культури у 5-ти т. Т.4. Кн.1. Українська культура XIX ст. Артюх А.Ф., Балушок В.Г., Бондаренко Г.Б. К.: Наукова думка, 2008. 1008 с.
15. Історія української культури у 5-ти т. Т.4. Кн.2. Українська культура XIX ст. Артюх А.Ф., Балушок В.Г., Бондаренко Г.Б. К.: Наукова думка, 2005. 1294 с.
16. Колодного А. М. Академічне релігієзнавство: Підручник для вузів за ред. К.: Світ знань, 2000. 862 с.
17. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник Кордон М.В. К.: Центр учбової літератури, 2007. 584 с.
18. Кушнір Я.В. Окупація українських земель Буковини румунськими окупаційними військами у 1918 році: встановлення та організація влади, VIII international scientific and practical conference «Scientific Research as a Mechanism of Effective Human Development», section: history, january 31 – february 2, 2024, Sofia, Bulgaria с. 84-87.
19. Кушнір Я.В. Формування системи органів державної в королівської Румунії у міжвоєнний період 1918–1940 рр. протиріччя між інститутами влади, Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, серія: історичні науки, Т.35 (74) № 2 2024, С. 39-46
20. Кушнір Я.В., Руснак О.В. Принципи реформування адміністративно-територіального устрою на Буковині у 1925 року, Матеріали VIII Міжнародна наукова конференція

студентів, аспірантів та молоді вчених «Одеські читання: актуальні проблеми всесвітньої історії», Одеса, ОНУ, 2024, С. 151-154.

21. Кушнір Я.В. Створення та початкова діяльність тимчасового уряду Буковини (листопад 1918 - квітень 1919 р.) Літописи Волині Всеукраїнський науковий часопис, Волинь, 2024, с. 67-76.

22. Кушнір Я.В. Структура та завдання органів управління Буковини в період адміністративної уніфікації Румунії (1918-1920) Матеріали та тези доповідей, міжнародної наукової конференції присвяченої 110-й річниці початку Великої війни 1914-1918 рр., Чернівці, 2024, С. 90-92.

23. Кушнір Я.В. Історія земельної реформи в Україні. Ринкові економічні перетворення Леоніда Кучми (розпаювання) матеріали всеукраїнської науково-педагогічної конференції, Київ, 2022, С.41-45.

24. Культура і побут населення України: Навч. Посібник за ред. Наулко В.І., Артюх Л.Ф. К. : Либідь, 1993. 288 с.

25. Культурологія: Навч. посібник за ред. Гриценко Т.Б., Гриценко С.П., Кондратюк А.Ю. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 392 с.

28. Мистецтво України: Біографічний довідник за ред. Кудрицького А.В. К.: Укр. енцикл., 1997. 700 с.

29. Попович М. Нарис історії культури України. К.: «АтрЕк», 1998. 728 с.

30. Українська і зарубіжна культура. Навч. Посібник Під. заг. ред. Заблоцької К.В. Донецьк: Східний видавничий дім, 2001. 372 с.

31. Українська культура: Історія і сучасність: Навч. Посібник С.О. Черепанова, В.Г. Скотний, І.В. Бичко та ін. Львів: Світ, 1994. 455 с.

32. Українська культура в європейському контексті Богуцький Ю.П. К.: Знання, 2007.680 с.

33. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття. Львів: Інститут Історії Церкви Львівської Богословської Академії 2001. 250 с.

34. Шейко В.М. Історія української культури: Навч. Посібник В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська. К.: Кондор, 2006. 264 с.

Додатковий

1. Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. К.: Орій, 1992. 472 с.

2. Білецький П.О. Українське мистецтво другої половини XVII – XVIII століть. К.: Мистецтво, 1981.159 с.

3. Веселовська Г.І. Український театральний авангард. К.: Фенікс, 2010. 368 с.

4. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856 –1886) К.: Критика, 2006. 632 с.

5. Гусев В.І. Філософія доби Відродження К.: Університет «Києво-Могилянська академія», 1993. 91 с.

6. Дашкевич Я. Національна самосвідомість українців на зламі XVI-XVII ст. Сучасність. 1992. № 3. С.65-74.

7. Дворнік Ф. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації. К.:Дух і Літера, 2000. 528 с.

8. Енциклопедія трипільської цивілізації: у 2 томах. Т.1. за ред. М.Ю. Відейка. К.: Укрполіграфмедіа, 2004. 703 с.

9. Енциклопедія трипільської цивілізації: у 2 томах. Т.2. за ред. М.Ю. Відейка. К.: Укрполіграфмедіа, 2004. 656 с.

10. Єрмакова Н. Березільська культура: Історія, досвід. К.:Фенікс, 2012. 512 с.

11. Забужко О.С. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій. К.: Факт, 2007. 640 с.

12. Забужко О.С. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський

період. К.: Факт, 2009. 156 с.

13. Забужко О.С. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. К.: Факт, 2009. 160 с.

14. Залізник Л.Л. Первісна історія України. К.: Вища школа, 1999. 264 с.

15. Зубавіна І.Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті. К.: Фенікс, 2007. 296 с.

16. Зубар В. Ліньова Е., Сон Н. Античний світ Північного Причорномор'я. К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1999. 320 с.

17. Іванова Л.Г. Україна між Сходом і Заходом до проблеми становлення національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті східноєвропейського розвитку (І половина XIX ст.) К.: НПУ ім.М. Драгоманова, 2007. 136 с.

18. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. 520 с.

19. Климов В., Колодний А., Жуковський А. Феномен Петра Могили (Біографія. Діяльність. Позиція) та ін. К.: Дніпро, 1996. 270 с.

20. Когут З. Російський централізм і українська автономія: Ліквідація Гетьманщини, 1760 – 1830. К.: Основи, 1996. 317 с.

21. Крижицький С.Д., Зубар В.М., Русяєва А.С. Античні міста держави Північного Причорномор'я. К.: Вид. дім "Альтернативи", 1998. 352 с.

22. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. 472 с.

23. Макаров А. Світло українського бароко. К.: «Мистецтво», 1994. 247 с.

24. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. К.: АТ «Обереги», 1992. 80 с.

25. Моренець В. П. Національні шляхи поетичного модерну першої половини XX ст.: Україна і Польща: монографія В. П. Моренець. К.: Основи, 2002. 327 с.

26. Наєнко М. К. Художня література України: Від міфів до модерної реальності. К.: Просвіта, 2008. 1063 с.

27. Нариси з історії театрального мистецтва України XX століття. Редкол.: Сидоренко В. (голова) та ін. К.: Інтертехнологія, 2006. 1054 с.

28. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології. К.: АТ «Обереги», 2003. 144 с.

29. Огієнко І. І. Дохристиянські вірування українського народу. К.: АТ «Обереги», 1992. 424 с.

30. Огієнко І. І. Історія українського друкарства. К.: Либідь, 1994. 448 с.

31. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К.: Либідь, 1999. 448 с.

32. Протас М.О. Українська скульптура XX століття. К.: Інтертехнологія, 2006. 278 с.